

2016/04598/FST
Socialdepartementet
103 33 Stockholm
s.registrator@regeringskansliet.se
s.fst@regeringskansliet.se

Kulturrådets yttrande över förslaget "En funktionshinderspolitik för ett jämlikt och hållbart samhälle", Myndigheten för delaktighets förslag på genomförande uppföljning och inriktning inom funktionshinderområdet.

Kulturrådet yttrar sig här avseende ovan rubricerade förslag. I missivet framgår att remissen är begränsad till Del II, Förslag, men att remissinstanser har möjligheter att lämna synpunkter på övriga delar i rapporten.

Kulturrådet ställer sig positiv till och tillstyrker i huvudsak de förslag som framgår i Del II. Nedan följer de förslag som Kulturrådet valt att kommentera.

Del II

Förslag 1, s 20 Nytt nationellt mål

Kulturrådet menar att föreslagen formulering ökar tydligheten, och det är positivt att målformuleringen tydligare anknyter till mänskliga rättigheter och mänsklig mångfald.

Förslag 2, s 24 Ny inriktning på arbetet

Kulturrådet menar att den nya formuleringen tydliggör och konkretiserar vad som ska uppnås inom funktionshinderspolitiken.

Förslag 3, s 30 Ansvars- och finansieringsprincipen

Kulturrådet delar uppfattningen att det är bra om riksdagen fastslår denna princip.

Samtidigt vill vi framhålla att det finns stora skillnader i förutsättningar och finansiering för olika aktörer inom kulturlivet. Dessa skillnader påverkar i hög grad i vilken utsträckning olika aktörer kan arbeta för ökad

tillgänglighet, vilket Kulturrådet har framfört till regeringen vid ett flertal tillfällen. Inom det offentligt stödda kulturlivet finns många verksamheter som drivs helt eller delvis ideellt. Det gäller inte minst de delar av kulturlivet som hör till det så kallade fria kulturlivet, det vill säga kulturaktörer som inte är institutioner och inte har offentliga huvudmän.

Kulturrådet har i flera sammanhang framfört till regeringen att det av flera skäl behövs en ekonomisk grundförstärkning av produktions- och arbetsvillkoren till kulturverksamheter inom det fria kulturlivet. Inom hela scenkonst- och musikområdet har fria kulturaktörer en stor betydelse för konstnärlig utveckling och delaktighet, för att säkerställa en bredd av kulturuttryck och för att konsten ska kunna nå ut även utanför storstäderna och till prioriterade målgrupper som barn och unga. Många scenkonstnärer får sin första arbetslivserfarenhet inom den fria sektorn och den utgör en nödvändig rekryteringsbas för institutionerna. Bidragsgivningen till den fria scenkonsten bidrar också till en större mångfald i kulturlivet, där fler röster kan höras och fler perspektiv kan synliggöras. Om Kulturrådet förfogade över mer medel skulle det fria kulturlivets kulturutövare även kunna utveckla sitt tillgänglighetsarbete inom ramen för verksamhetsbidrag.

Vidare är finansieringsmöjligheter via finansiärer som Allmänna arvsfonden, Boverket, eller motsvarande, ofta avgörande för om kulturaktörer ska kunna bedriva utveckling av tillgänglighetsinsatser. Kulturrådet vill understryka vikten av att denna typ av finansieringsmöjligheter fortsatt finns, och även skulle kunna förstärkas.

Förslag 4, s 31 **Reviderad förordning 2001:526**

Det är positivt om styrningen av nationella myndigheter förtydligas i enlighet med förslaget. Kulturrådet har tidigare framfört att nationella centrala kulturinstitutioner och aktörer behöver få en större tydlighet i sina uppdrag. Kulturrådet bedömer att detta förslag kommer att ge myndigheterna ett tydligare uppdrag.

Kulturrådet vill samtidigt peka på att de aktörer som är i stiftelseform och har medel från regeringen, inte omfattas av förordning 2001:526. Det finns exempelvis flera centrala museer och andra viktiga nationella kulturaktörer som drivs i stiftelseform. Kulturrådet föreslår att motsvarande grunduppdrag som framgår i 1§ i 2001:526, skrivs in i de riktlinjer eller regeringsuppdrag som ges till dessa aktörer. Kulturrådet vill också understryka vikten av att regeringen följer upp ansvar och uppdrag enligt 2001:526 och motsvarande,

och vidtar åtgärder i det fall ansvariga myndigheter och aktörer inte uppfyller sitt uppdrag.

Förslag 5, s 31 MFD får i uppdrag att ta fram mall

Kulturrådet ser positivt på att Myndigheten för delaktighet får i uppdrag att utforma en mall till handlings-/aktivitetsplan som stöd för de myndigheter som har ett särskilt ansvar inom sina respektive områden. Det kan förhoppningsvis också öka jämförbarheten i det arbete som myndigheterna utför.

Förslag 6, s 40 En ny strategi för funktionshinderpolitiken

Kulturrådet menar att förslaget om att utöka tidsperioden kan ha både för- och nackdelar. Om strategiperioden kommer att utökas till nio år, är det väsentligt att en kvalitativ halvtidsutvärdering kopplad till myndigheternas insatser sker. Det är också av vikt att statistiskt uppföljningsbara data på individnivå finns på plats för att kunna följa utvecklingen av målen.

Förslag 8, s 42, En förtydligad målstyrning Förslag 8.1, s 44 Effektmål (...)

Kulturrådet anser att förslaget till ny målstruktur kommer att underlätta arbetet. Det är också positivt att målstrukturen avser att tydligare belysa behovet av samverkan mellan sektorer och myndigheter för att uppnå effektmål.

Förslag 8.2, s 45 Resultatmål

Kulturrådet menar att det är av stor vikt att resultatmål kan revideras under strategiperioden om till exempel förutsättningar och förhållanden förändras.

Förslag 8.3, s 45-46 Aktiviteter – det konkreta arbetet mot målen

Förslaget lyfter fram ökad samverkan mellan myndigheter för att uppnå de funktionshinderpolitiska målen, vilket är både positivt och nödvändigt. Kulturrådet vill betona vikten av att de myndigheter som ska utarbeta aktiviteter inför kommande strategiperiod ges tillräckligt med tid för att kunna planera och ta fram initiala aktivitets-/handlingsplaner tillsammans med de parter som kan vara berörda.

Förslag 12.3 -12.4 s 47 Uppföljning

Kulturrådet välkomnar att myndigheter med ansvar för statistik, analys och uppföljning, respektive myndigheter med ansvar för prioriterade kunskapsområden enligt 3§ 2001:526, får i uppdrag att tillsammans med MFD följa upp effekt- och resultatmål. Det kommer att vara ett väsentligt

stöd till övriga ansvariga myndigheter, och stärka politikens genomförande. Det är av vikt att tydliga statistikunderlag finns för att utvecklingen ska kunna följas, i synnerhet för områden där ett flertal aktörer är ansvariga för att mål ska uppnås.

Myndigheten för Kulturanalys och Kungliga Biblioteket är statistikansvariga myndigheter inom kulturområdet. Kulturrådet menar att det är angeläget att de inbegrips i statistikuppdrag inför kommande strategiperiod och att samordning sker med övriga statistikansvariga myndigheter.

Förslag 13, s 55 Tidsupplägg för strategiperioden

Kulturrådet anser att det är väsentligt att de särskilt ansvariga myndigheter som ska utarbeta aktivitets-/handlingsplaner inför kommande strategiperiod ges tillräckligt med tid för det. Från att uppdragen ges, till att inlämning av planer ska ske, bör det finnas utrymme för att till exempel kunna planera och förankra aktiviteter tillsammans med samverkansparter.

För Kulturrådets del sker i dag nära samverkan med regioner och landsting inom kultursamverkansmodellen, där statlig, kommunal och regional nivå gemensamt finansierar kulturverksamheter. Den samverkan som vi har med regioner och landsting för att nå funktionshinderpolitiska målsättningar inom ramen för samarbetet har gett goda resultat. Kulturrådet menar att det är viktigt att fortsätta utveckla denna typ av samverkan inför kommande strategiperiod, och att inhämta önskemål, behov och förslag från den regionala nivån vad gäller vår kommande aktivitets- och handlingsplan.

Kulturrådet ser positivt på förslaget att det i halvtid av strategiperioden ska göras en revidering av resultatmål och översyn av prioriterade mål tillsammans med funktionshindersrörelsen. Det är väsentligt att det samtidigt sker en halvtidsutvärdering av hur ansvariga myndigheter har arbetat med myndighetsförordningen 2001:256. Kulturrådet anser att regeringen särskilt bör uppmärksamma om det finns myndigheter, eller politikområden som inte har arbetat i enlighet med strategins målsättningar.

Förslag 17, s 65 Landsting, regioner och kommuner

Kulturrådet menar att det är mycket väsentligt att landsting, regioner och kommuner tar ett tydligt ansvar för genomförandet av funktionshinderpolitiken, i enlighet med den av Sverige ratificerade FN-konventionen. Kulturrådet menar vidare att det är en viktig uppgift för de statliga myndigheter som har ett särskilt ansvar att utarbeta aktivitets-

/handlingsplaner att, så långt som möjligt, förankra aktiviteter och samverka med landsting, regioner och kommuner.

Del III Prioriterade samhällsområden

Förslag 27, s 130 (ff) Mål för kultur, idrott och fritid

Kulturrådet menar att de föreslagna målsättningarna för kultursektorns tillgänglighet i grunden är bra. I en kommande strategi bör det tydligt framgå att möjligheterna att delta i kulturlivet gäller både åskådare och utövare. Kulturrådet utgår här från att utövare innefattar såväl amatörnivå, som att man ska kunna utöva en profession inom kulturlivet.

Inom kulturlivet finns ett starkt engagemang för att inkludera och förbättra förutsättningarna för deltagande för personer med funktionsnedsättning. Inte minst gäller det möjligheterna att kunna vara professionellt yrkesverksam inom kulturlivet. Kulturrådet vill dock understryka att kulturlivets tillgänglighet i både detta och i olika andra avseenden, inte enbart är beroende av kulturpolitiska prioriteringar. Det är i högsta grad beroende av de möjligheter, och hinder, som finns inom andra samhällssektorer. Här spelar de förutsättningar som finns inom områdena utbildning, arbete och försörjning, social välfärd, byggd miljö och samhällsplanering en mycket stor roll. Vi menar att det är av största vikt att funktionshinderpolitiken samordnas och att sektoröverskridande insatser och samverkan sker för att övergripande målsättningar ska kunna nås inom kulturlivet.

Viktiga aktörer inom området

I vidhängande text till förslag 27 betonar Myndigheten för delaktighet bland annat att stora delar av det arbete som genomförs inom kulturens, idrottens och fritidens område utförs av civilsamhället inom ramen för föreningslivet. Kommunernas ansvar för såväl bidragsgivning till föreningslivet, som till lokaler, arenor och anläggningar som föreningslivet nyttjar framhålls.

Beskrivningen av kulturområdets förutsättningar är dock ofullständig. Privata kulturaktörer omnämns inte specifikt i avsnittet om kultur- och fritid, och inte heller den professionella, offentligt stödda kulturen.

Kulturrådet håller med om att kommunernas ansvar vad gäller civilsamhällets utveckling inom kultur, idrott och fritid är helt grundläggande och väsentligt. Vad gäller det civila samhället så menar vi att också regional och statlig nivå har ett viktigt ansvar, både att uppmuntra till

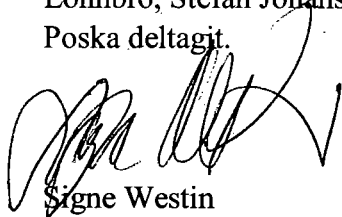
och att ställa krav på ökad tillgänglighet, genom den bidragsgivning som utgår till de regionala eller centrala organisationerna för det civila samhället.

Kulturrådet vill understryka att det existerar stora skillnader i förutsättningar för olika aktörer inom kulturlivet, beroende på exempelvis huvudmannaskap och möjligheter till långsiktig finansiering. Inom både det föreningsdrivna och det offentligt stödda kulturlivet finns många verksamheter som drivs delvis ideellt, eller med låg finansieringsgrad. Detta påverkar självklart aktörernas möjligheter att verka och på vilka sätt de kan arbeta för ökad tillgänglighet.

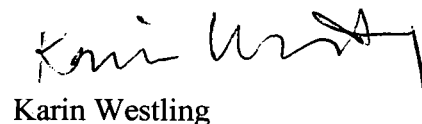
Den nationella kulturpolitiken liksom regeringens styrning och uppföljning spelar här en mycket viktig roll för att öka tillgänglighetsarbetet inom kultursektorn. En väsentlig del är att regeringen följer upp att nationella kulturmyndigheter, stiftelser och andra centrala kulturaktörer med nationell finansiering, bedriver och tillhandahåller sina verksamheter på ett tillgängligt, jämlikt, och icke diskriminerande sätt. Med jämförelsevis betydande finansiering, långsiktiga och offentliga uppdrag har dessa centrala kulturaktörer ett stort ansvar.

En ekonomisk grundförstärkning till det fria kulturlivets aktörer skulle i hög grad även bidra till att denna del av kultursektorn skulle få förbättrade förutsättningar att arbeta med ökad tillgänglighet och inkludering av personer med funktionsnedsättning.

Beslut i ärendet har fattats av ställföreträdande generaldirektör Signe Westin med handläggare Karin Westling som föredragande. I beredningen av ärendet har även enhetscheferna Magnus Boström, Veronica Lamppa Lönnbro, Stefan Johansson, Lotta Brilioth Biörnstad och koordinatör Lisa Poska deltagit.

Signe Westin

Karin Westling